

Слогани іншої семантики мають поодинокий характер і можуть бути цитатами з прецедентних текстів, напр.: *Пролетарії всіх країн, об'єднуйтесь; Боріться, поборете, вам Бог помагає* (Т. Шевченко); або конкретними чи абстрактними закличками чи обіцянками, напр.: *Почую кожного; Обери новий шлях; Час єднатися* тощо. Тягнуть такі слогани до абстрактного змісту, вони не орієнтовані на концептуальність політичного тексту.

Отже, в українському політичному дискурсі переважають політичні слогани, що відповідають монопредикативним синтаксичним конструкціям – двоядерним та одноядерним. Двоядерні представлені моделями $N_1V_P N_1 - Inf, Inf - N_1, Inf - Inf$ та $N_1 - N_1$ та моделлю $PronV_P$, де підмет виражений займенником «ми». Одноядерні репрезентовані дієслівними конструкціями означено-особового типу з головним членом у формі 1-ої особи однини та множини та дієсловом у наказовому способі, також трапляються інфінітивні дієслівні моделі. Іменні номінативні конструкції здебільшого є полікомпонентними та характеризуються синтаксичним паралелізмом. поліпредикативні моделі не мають частотного характеру в політичному дискурсі. На семантичному рівні виокремлено три тематичні групи слоганів: патріотичного змісту, абстрактної семантики та конкретно-агітаційної. У першій групі наявні лексеми *Україна, український, українці* та слова наближеної семантики; у другій групі – абстрактна лексика, в третій групі – назви політичних партій і прізвища політиків. Загальна тенденція українських політичних слоганів – абстрагування від політичного життя та підміна концептуальності агітаційністю.

Перспективи подальших досліджень полягають у створенні типології політичних слоганів за структурно-семантичним та функційним критеріями, що охопило б всі види слоганів в українському політичному дискурсі.

Література:

1. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної генології: [навч. посібник] / Ф. С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2006. – 248 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: [підручник] / Ф. С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
3. Букина Ю. В. Слоган как неотъемлемый элемент англоязычной рекламной коммуникации / Ю. В. Букина // Филологические науки: Язык, речь, речевая коммуникация. – 2013. – Вып. 7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журналу: http://www.gusnauka.com/9_NND_2013/Philologia/7_131372.doc.htm
4. Кондратенко Н. В. Слоган у політичній комунікації: структура і семантика / Н. В. Кондратенко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика». – Херсон: ХДУ, 2006. – Вип. 4. – С. 94–98.
5. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс: текстуалізація реальності: [монографія] / Н. В. Кондратенко. – Одеса: Чорномор'я, 2007. – 156 с.
6. Кривоносов А. Д. PR-текст в системе публичных коммуникаций / А. Д. Кривоносов. – СПб.: Петербургское Востоковедение, 2002. – 288 с.
7. Кутуза Н. В. Політичний слоган як маркер ментального лексикону / Н. В. Кутуза // Діалог: Медіа-студії: [зб. наук. праць]. – Одеса: Астропринт, 2009. – № 8. – С. 59–69.
8. Кутуза Н. В. Рекламний та PR-дискурс: аспекти впливу: [зб. статей] / Н. В. Кутуза. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. – 288 с.
9. Медведєва О. В. Рекламная коммуникация. – М.: Едиториал УРСС, 2004. – 280 с.
10. Морозова И. Слагаемые слоганы / И. Морозова. – М.: РИП-холдинг, 2006. – 174 с.
11. Селиверстова Л. Н. Политический слоган как речевой жанр с точки зрения прагматической лингвистики / Л. Н. Селиверстова // Вестник Таганрогского института управления и экономики. – 2014. – № 1. – С. 48–51. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журналу: <http://cyberleninka.ru/article/n/politicheskiy-slogan-kak-rechevoy-zhanr-s-tochki-zreniya-pragmalingvistiki>

УДК 82.0:22(4/9)

С. В. Бронських,

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

СВАНГЕЛЬСЬКИЙ СЮЖЕТНО-ОБРАЗНИЙ МАТЕРІАЛ В ЛІТЕРАТУРІ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКІ ОДВІЧНІ ПИТАННЯ

Наукова проблема вивчення функціонування традиційного сюжетно-образного матеріалу різних генетичних груп у світовій літературі залишається надзвичайно актуальною. Міжкультурні діалоги розкрили явище мультикультуралізму, яке неабияк актуальним стало в ХХ столітті. Цей факт пояснюється духовною кризою людства. Мета даної розвідки полягає у встановленні кореляції між успадкованим змістом традиції та нормативними принципами, які є кращими з точки зору сьогодення та у системному вивченні процесу переосмислення традиційних структур. Актуальність роботи полягає у потребі здійснення системного аналізу інтерпретації традиційних структур. Об'єктом дослідження є формально-змістові трансформації легендарно-міфологічного дискурсу у літературі. Наукова новизна полягає у тому, що в ній узагальнені результати зарубіжного і вітчизняного літературознавства у розробці теоретичних та історико-літературних аспектів функціонування традиційних структур.

Ключові слова: генетичні групи, міжкультурний діалог, традиційні структури, євангельський сюжетно-образний матеріал.

EVANGELICAL PLOT-SHAPED MATERIAL IN THE LITERATURE AS AN ANSWER TO THE ETERNAL HUMAN QUESTIONS

The scientific study of the problem of the functioning of the traditional plot-shaped material of different genetic groups is extremely important in the world of literature. Intercultural dialogues revealed the phenomenon of multiculturalism, which has become considerably important in the twentieth century. This is due to the spiritual crisis of humanity. The aim of this work is to establish a correlation between the connection of an inherited tradition and normative principles that are the best in terms of the present and in the systematic study of the process of rethinking the traditional structures. The importance of the work lays in the need for system analysis of the interpretation of traditional structures. The object of the study is legendary and mythological discourse in literature. Scientific novelty lies in the fact that it summarizes the results of researches of foreign and Ukrainian literary critics and in the description of the development of theoretical, historical and literary aspects of the traditional structures.

Keywords: genetic groups, intercultural dialogue, the traditional structures, evangelical plot-shaped material.

ЕВАНГЕЛЬСКИЙ СЮЖЕТНО-ОБРАЗНЫЙ МАТЕРИАЛ В ЛИТЕРАТУРЕ КАК ОТВЕТ НА ОБЩЕЧЕЛОВЕЧЕСКИЕ ВЕЧНЫЕ ВОПРОСЫ

Научная проблема изучения функционирования традиционного сюжетно-образного материала различных генетических групп в мировой литературе остается чрезвычайно актуальной. Межкультурные диалоги раскрыли явление мультикультурализма, которое стало изрядно актуальным в XX веке. Этот факт объясняется духовным кризисом человечества. Цель данной работы заключается в установлении корреляции между унаследованным содержанием традиции и нормативными принципами, которые являются лучшими с точки зрения настоящего и в системном изучении процесса переосмысления традиционных структур. Актуальность работы заключается в необходимости осуществления системного анализа интерпретации традиционных структур. Объектом исследования являются формально-содержательные трансформации легендарно-мифологического дискурса в литературе. Научная новизна заключается в том, что в ней обобщены результаты зарубежного и отечественного литературоведения в разработке теоретических и историко-литературных аспектов функционирования традиционных структур.

Ключевые слова: генетические группы, межкультурный диалог, традиционные структуры, евангельский сюжетно-образный материал.

Переосмислення міфу передбачає наявність істинно «релігійного» досвіду, оскільки він відрізняється від звичайного досвіду, від досвіду щоденного життя. Релігійний характер цього досвіду є наслідок того факту, що актуалізуються легендарні події, події піднесеного характеру і наповнені надзвичайної значущістю. Ми ніби знову присутні при творчих актах надприродних істот. Ми покидаємо світ буденності і проникаємо у світ перетворений, пронизаний невидимою присутністю надприродних істот. Мова йде про колективне відтворення в пам'яті міфічних подій. Ми відчуваємо особисту присутність міфічних персонажів і стаємо їх сучасниками. Цей процес передбачає сприйняття міфу не в хронологічному аспекті, а саме в контексті занурення у первісну епоху, коли події відбулися вперше. Це надзвичайно «сакральний» час, коли виявляються нові явища повні мощі і значущості. Пережити знову цей час, відтворити його якомога частіше, бути знову присутнім на виставі божественних творінь, знову побачити надприродні істоти і сприйняти їх урок творчості – таке бажання проглядається у всіх спробах відтворення міфів. Взагалі міфи показують, що світобудова, людина і життя мають надприродне походження і надприродну історію, і що ця історія, володіє великою цінністю і є зразком для наслідування. Адже концентрація багатовікового індивідуального та колективного досвіду у традиційному сюжетно-образному матеріалі обумовило актуалізацію його поведінкової та аксіологічної орієнтації в контексті наступних літературних інтерпретацій, направлених на виявлення екзистенційних станів особистості та соціуму за допомогою художнього моделювання та осмислення опозицій «добро-зло», індивідуалістичного «я» та загальнолюдського «Ми». Ось чому, в більшості нових літературних варіантах традиційної структури виступають у якості своєрідних ідейно-естетичних моделей-каталізаторів, які трансформують причинно-наслідкові зв'язки та мотивування процесів, які відбуваються в реальному або в художньому житті та надають йому універсальне та онтологічне звучання [49, с. 45].

Релігія завжди сприймалася людством як своєрідний універсальний кодекс честі. Література віддзеркалює дійсність та драматизм тієї чи іншої епохи. Морально-психологічне «зневпаднення» сьогодення призвело до звернення літератури до евангельського сюжетно-образного матеріалу. Кожна інтерпретація та трансформаційне перетворення відбувається згідно потреб сучасності. Використання евангельського сюжетно-образного матеріалу зумовлене бажанням авторів заповнити духовні лакуни та осмислити онтологічні та духовні реалії власної епохи. На думку А. Нямцу, ці вкрай суперечливі процеси мають як позитивне значення (впровадження у свідомість християнських етичних максим), так і відверто формалізоване проявлення (масове «ходіння» до церкви, мода на християнську атрибутику, в певній мірі «одержавлення» однієї з релігійних течій, різке загострення протиріч між віросповіданнями тощо). Крім того, звернення до Бога посякнеться не тільки «принципом маятника» (тотальний атеїзм – масове «прилучення до релігії»), але й в першу чергу пошуками етико-психологічної компенсації утвореного духовного вакууму, прагненням знайти нові ідеали замість повержених кумирів [49, с. 66].

Слід відмітити, що евангельські образи дедалі частіше починають функціонувати у контексті ХХ століття. Сучасна проза розширює їх морально-естетичний діапазон та драматизм. Реалії сучасності дещо деформують сталі новозавітні образи та мотиви згідно своїх культурно-історичних реалій. Полеміка репрезентації евангельських образів полягає у їх розширенні та доповненні.

Дослідження функціонування біблійного сюжетно-образного матеріалу займає провідне місце в контексті проблеми традиції та новаторства, домінуючої в сучасному літературознавстві. Літературний процес ХХ століття вносить вагомий зміни у формально-змістове поле біблійного сюжетно-образного матеріалу.

Розвиток даної проблематики викладено у наукових працях вітчизняних і зарубіжних дослідників з питань порівняльного літературознавства, зокрема теорії функціонування традиційних сюжетів та образів у світовій літературі (І. А. Бернштейн, О. С. Бушмін, О. М. Веселоський, С. М. Мелетинський, І. М. Нусінов, А. С. Нямцу, та ін.) [7; 14; 16; 41; 42; 46; 47; 48; 49; 50; 51; 52; 53; 54; 55], проблеми рецепції та інтерпретації біблійної поетики (Н. Фрай, І. Франко та ін.) [61; 61]. На нашу думку, теоретико-методологічна розробка А. С. Нямцу та його комплексна теоретична модель історико-літературного аналізу традиційно сюжетно-образного матеріалу разом із термінологічним інструментарієм, інтегральним та диференціальним ознакам, генетико-типологічній класифікації найширше розкриває проблему визначення аспектів формально-змістових трансформацій евангельського (новозавітного) сюжетно-образного матеріалу. На його думку, «біографії» евангельських персонажів, створені світовою літературою, досить переконливо демонструють різноманітність підходів до загальновідомого канонічного матеріалу та відображають, ті сутнісні онтологічні та аксіологічні зрушення у індивідуальній та колективній свідомості, які характеризують історію людської цивілізації у ХХ столітті. Саме тому, на його погляд, літературні моделі евангельських колізій, створені в різні культурно-історичні епохи, зберігають своє значення та звучання, допомагають осмислити шляхи і роздоріжжя руху людства в гуманістичне майбутнє. «Життєпис», створений світовою літературою, відрізняється аксіологічним драматизмом, діалектично осмисленим протиріччям поведінкових установок, складністю мотивувань, глибиною емоційно-психологічних характеристик. В кращих літературних інтерпретаціях загальновідомі персонажі є «носіями» складних онтологічних та світоглядних комплексів, які характеризуються орієнтацією на сучасні уявлення про людську природу та оточуючий світ. При цьому, автори активно використовують різноманітні соціально-ідеологічні, філософські та морально-етичні теорії та концепції, які дозволяють різнобічно дослідити індивідуальне, конкретне з точки зору універсального, загальнолюдського, повсякчасного [54, с. 67].

Автори художніх текстів жонглюють евангельськими подіями, сакральні герої стають маріонетками художньої розповіді. Петро, Варавва, Іуда, Понтій Пілат та Христос набувають нових рис, при цьому, не порушується формально збережен-

ня канонічного хронотопу. Проте, на тлі художньої фантази може розгортатися низка драматичних колізій. Євангельська проза ставить своїх героїв перед складними екзистенційними ситуаціями, ця драматична риса й пояснює популярність жанру літературного Євангелія, роману-апокрифу та євангельського роману.

Легендарно-міфологічний матеріал піддається значним трансформаціям та контамінаціям, тим не менш, розгляд функціонування традиційного сюжетно-образного матеріалу в літературі ХХ століття вказує на те, що легендарно-міфологічні структури зберігають свою потенційну актуальність на протязі століть.

Література:

1. Берштейн И. Новая жизнь вековых образов / И. Берштейн // Вопросы литературы. – 1985. – № 7. – С. 86–113.
2. Бушмин А. Наука о литературе: Проблемы. Суждения. Споры / А. Бушмин. – М.: Современник, 1980. – 334 с.
3. Бушмин А. Наука о литературе: Проблемы. Суждения. Споры / А. Бушмин. – М.: Современник, 1980. – 334 с.
4. Веселовский А. Н. Историческая поэтика / А. Н. Веселовский. – М.: Высшая школа, 1989. – 408 с.
5. Мелетинский Е. М. От мифа к литературе: [курс лекций «Теория мифа и историческая поэтика»] / Е. М. Мелетинский. – М.: Российск. гос. гуманит. ун-т, 2001. – 170 с.
6. Мелетинский Е. М. Поэтика мифа / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1976. – 407 с.
7. Нусинов И. Вековые образы / И. Нусинов. – М.: Гослитиздат, 1937. – 352 с.
8. Нусинов И. М. История литературного героя / И. М. Нусинов. – М.: Гослитиздат, 1958. – 552 с.
9. Нямцу А. Поэтика современной фантастики / А. Нямцу. – Черновцы: Рута, 2002. – 240 с.
10. Нямцу А. Славянские литературы в общекультурном универсуме: [уч. пособие] / А. Нямцу. – Черновцы: Черновицкий нац. ун-т, 2012. – 520 с.
11. Нямцу А. Славянские литературы в общекультурном универсуме: [уч. пособие] / А. Нямцу. – Черновцы: Черновицкий нац. ун-т, 2012. – 520 с.
12. Нямцу А. Е. Легендарно-мифологические структуры в славянских и западноевропейских литературах / А. Е. Нямцу. – Черновцы: Рута, 2001. – 208 с.
13. Нямцу А. Е. Легендарно-мифологична традиція у світовій літературі (теоретичні та історико-літературні аспекти): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук: 10.01.04 «Література зарубіжних країн», 10.01.05 «Порівняльне літературознавство» / А. Е. Нямцу. – К.: Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 1997. – 34 с.
14. Нямцу А. Основы теории традиционных сюжетов / А. Нямцу. – Черновцы: Рута, 2003. – 80 с.
15. Нямцу А. Загальнокультурна традиція у світовій літературі / А. Нямцу. – Чернівці: Рута, 1997. – 223 с.
16. Нямцу А. Миф. Легенда. Литература / Анатолий Нямцу. – Черновцы: Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича. Научно-исследовательский центр «Библия и культура», 2007. – 519 с.
17. Померанцева Э. В. Мифологические персонажи в русском фольклоре / Э. В. Померанцева. – М.: Наука, 1975. – 192 с.
18. Фрай Н. Архетипный анализ: теория мифов / Нортроп Фрай; [пер. з англ. Л. Онишкевич] // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / [упорядк., пер. і прим. Марії Зубрицької]. – Львів: Літопис, 2002. – С. 142–171.
19. Франко І. Я. Інтернаціоналізм і націоналізм у сучасних літературах / І. Я. Франко // Зібрання творів: в 50 т. – К. Наукова думка, 1976. – Т. 31. – С. 33–44.
20. Юнг К. Г. Архетип и символ / К. Г. Юнг. – М.: Ренессанс, 1991. – 304 с.

УДК 811.161.2

С. О. Каленюк,

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МОВИ ТА КУЛЬТУРИ ЯК ПОКАЗНИК СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У КРАЇНІ

У статті порушено проблеми зв'язку мови та культури, розвитку української мови на регіональному рівні: рівень мовної компетентності особистості, дотримання норм літературної мови, зазначено шляхи розв'язання мовних проблем в Україні, підвищення мовленнєвої культури.

Ключові слова: мова, культура, норма, національність, суспільство, державна мова, особистість.

RELATIONSHIP OF CULTURE AND LANGUAGE AS AN INDICATOR SOCIO-POLITICAL PROCESSES IN THE COUNTRY

The article raised the problem of the Ukrainian language at the regional level: the level of linguistic competence of the individual, respect for norms of literary language, defined solutions to language problems in Ukraine, improvement of speech culture.

Key words: language, culture, nationality, the official language, society.

ВЗАИМОСВЯЗЬ ЯЗЫКА И КУЛЬТУРЫ КАК ПОКАЗАТЕЛЬ СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ У СТРАНЕ

В статье рассмотрено проблемы связи языка и культуры, развития украинского языка на региональном уровне: уровень языковой компетентности личности, соблюдение норм литературного языка, пути решение языковых проблем в Украине, повышение языковой культуры.

Ключевые слова: язык, культура, норма, национальность, общество, государственный язык, личность.

Модернізація українського суспільства у новій системі ідеологічних координат немислима без державної мовної політики, пріоритетом якої має бути розвиток української мови як консолідуючої духовної сили українського суспільства. Г. Бачинський зазначає, що «будь-яка мова – складна інформаційна система. Чим досконаліша система – тим вона гармонійніша. У людей зі збідненою та покаліченою мовою знижується здатність до системного та асоціативного мислення, до розкутого спілкування, і вони програють життєву конкуренцію з тими, хто своєю мовою володіє досконало» [1, с. 4]. Мовне питання не можна розглядати ізольовано від усієї політичної, соціально-економічної та культурної ситуації, слушно зазначав Іван Дзюба. Мова не тільки найпотужніший засіб спілкування, знаряддя мислення, а й необхідна умова існування народу. Вона спрямована як на внутрішній світ людини, її психіку, так у зовнішній світ природи та людських взаємин. У рідній мові будь-якого народу закодовано все його життя – його історія, культура, світобачення, помисли та надії, його менталітет. Хоча сьогодні українська мова має офіційний статус державної мови, однак проблема функціонування нашої мови в сучасному суспільстві є досить актуальною. Матеріали преси засвідчують далеко не однозначне ставлення гро-